

De geschiedenis van musea - J. V. Maranto

Hallo iedereen! Laten we beginnen met de rondleiding. Welkom in het museum der musea. Musea bestaan al meer dan 2 000 jaar. Maar ze zagen er niet altijd zo uit zoals nu. De geschiedenis van musea gaat veel verder terug en is veel vreemder dan je misschien zou denken. We beginnen hier, in de Griekse vleugel. Het woord "museum" komt van het Griekse mouseion, dat "tempels voor de Muzen" betekent. De Muzen waren de godinnen van de kunst en wetenschap. De mensen vroegen de Muzen om wetenschappers te beschermen en om degenen die dat verdienden creativiteit te schenken. De tempels waren gevuld met offergaven, zoals beeldhouwwerken, mozaïeken, ingewikkelde wetenschappelijke instrumenten, poëzie en proza en allerlei andere eerbetonen, in de hoop dat het de goden zou behagen om stervelingen goddelijke inspiratie te schenken.

Nu zijn we aangekomen in de vleugel over Mesopotamië. Het eerste museum ontstond in 530 v.Chr. en bevond zich in het huidige Irak. De allereerste curator was een prinses. Ennigaldi-Nanna begon met het verzamelen en bewaren van Mesopotamische oudheden in E-Gig-Par, haar huis. Archeologen vonden bij opgravingen in het gebied tientallen kunstvoorwerpen, keurig gerangschikt in rijen, met omschrijvingen op kleitabletten, in drie talen. Ze heeft vast heel interessante feesten gegeven.

Het gebruik om intrigerende voorwerpen te verzamelen en tentoon te stellen kreeg navolging, zoals je hier kunt zien in de vleugel over het Romeinse Rijk. De schatkamers van politici en generaals waren gevuld met oorlogsbuit, en in koninklijke menagerieën werden bij bijzondere gelegenheden zoals gladiatorspelen, exotische dieren aan het publiek getoond. Kijk, hier zie je een leeuw en een gladiator. En, o jee, ik denk dat er even een schoonmaker moet komen.

We gaan weer snel verder! De volgende fase in de evolutie van musea vond plaats in de renaissance, een periode waarin er, na bijna duizend jaar desinteresse in het westen weer meer aandacht kwam voor de natuur. Rariteitenkabinetten waren encyclopedische verzamelingen van bijzondere voorwerpen.

Stap maar in deze kast. Goed zo. Pas op de jassen; en dan bekijken we nu het rariteitenkabinet van Ole Worm. Een van de bijzonderste rariteitenkabinetten was van de rijke 17e-eeuwse naturalist, antiquair en arts, Ole Worm. Ole Worm verzamelde dier- en plantensoorten, menselijke skeletten, oude runeteksten en kunstvoorwerpen uit de Nieuwe Wereld. In andere rariteitenkabinetten waren genetische misvormingen te zien, edelstenen, kunstwerken, relikwieën en antiquiteiten. O jee, niet aankomen. Deze kabinetten waren allemaal particulier bezit, bevonden zich vaak in woningen en werden beheerd door hun eigenaren, veelal machtige of adellijke personen, maar ook handelaren en wetenschappers.

Wie hoort er een circusorgel? Rond 1840 kocht een ondernemende jonge showman, Phineas T. Barnum, een aantal van de beroemdste Europese rariteitenkabinetten op en opende in New York "Barnum's American Museum", een spectaculaire mengmoes van dierentuin, auditorium, wassenbeeldenmuseum, theater en "freakshow", bekend om zijn zeer uiteenlopende bewoners, zoals beren, olifanten, acrobaten, reuzen, Siamese tweelingen, een zeemeermin uit Fiji en een vrouw met een baard, en een heleboel moderne machines en wetenschappelijke instrumenten.

Musea die open zijn voor het publiek, zijn een relatief nieuw verschijnsel. Vóór Barnum waren de eerste openbare musea slechts toegankelijk voor de hogere en middenklasse, en alleen op bepaalde dagen. Bezoekers moesten voorafgaand aan hun bezoek schriftelijk om toestemming vragen, en er werden elke dag slechts kleine groepjes toegelaten. Het Louvre stond erom bekend dat het

bezoekers uit alle lagen van de bevolking toeliet, maar slechts drie dagen per week. Het museum zoals wij dat nu kennen begon vorm te krijgen in de 19e eeuw. Er werden instellingen opgericht zoals het Smithsonian, zodat voorwerpen bezichtigd en bestudeerd konden worden, en niet alleen maar opgeborgen lagen. Met name Amerikaanse musea gaven de opdracht experimenten uit te voeren en stuurden ontdekkingsreizigers op pad om plant- en diersoorten te ontdekken en verzamelen. Musea werden centra voor studie en het beoefenen van kunst en wetenschap. Deze periode wordt ook wel het "museumtijdperk" genoemd.

Tegenwoordig zijn musea toegankelijk voor iedereen. Het zijn centra voor studie en onderzoek, die steeds interactiever worden. De vraag wie er een museum kan bezoeken is echter nog altijd relevant, want museumkaartjes zijn soms zo duur dat toekomstige wetenschappers, kunstenaars, en andere doelwitten van goddelijke inspiratie het zich niet kunnen veroorloven hun nieuwsgierigheid te bevredigen. Hartelijk bedankt voor jullie bezoek en breng gerust een bezoekje aan onze geweldige souvenirwinkel voor je weer naar huis gaat.